

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.006.04.2020

Szanowny Pan
Prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk
Rektor
Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie
ul. Akademicka 13
20-950 Lublin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/20/023 – *Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, ul. Akademicka 13, 20-950 Lublin (dalej: UP albo Uniwersytet lub Uczelnia)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Zygmunt Litwińczuk, Rektor Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie od 1 września 2016 r. (dalej: Rektor) (akta kontroli str. 3)
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców. 2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenia cudzoziemców. 3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców. 4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017–2020 (do dnia 17 lipca 2020 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. <i>o Najwyższej Izbie Kontroli</i> ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Krzysztof Kępa, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLU/68/2020 z dnia 12 marca 2020 r. (akta kontroli str. 1-2)

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Uniwersytet Przyrodniczy w kontrolowanym okresie rzetelnie i zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, a także regulacjami wewnętrznymi, prowadził większość spraw dotyczących rekrutacji i kształcenia cudzoziemców oraz planował i finansował zadania z tym związane. Uniwersytet posiadał bieżące rozpoznanie możliwości kształcenia cudzoziemców, związanych ze zdolnością instytucjonalną Uczelni, liczbą cudzoziemców podejmujących i odbywających kształcenie na poszczególnych poziomach i kierunkach studiów oraz kosztów i przychodów związanych z ich kształceniem. Przestrzegano zasad zapewnienia równego dostępu do kształcenia na UP zarówno dla obywateli polskich, jak i cudzoziemców uprawnionych do studiowania na zasadach przewidzianych dla osób posiadających polskie obywatelstwo. Senat UP ustalał warunki i tryb prowadzenia rekrutacji na wszystkie kierunki studiów, uwzględniając zasady rekrutacji cudzoziemców. Wydawane przez Rektora decyzje dotyczące podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów na UP, były wydawane na podstawie jasno określonych, opublikowanych kryteriów. Jednak część decyzji o przyjęciu cudzoziemca na studia, wydanych z upoważnienia Rektora, zawierała uchybienia formalne dotyczące braku należytej identyfikacji osób podpisujących decyzję lub braku informacji, że decyzja została podpisana przez inną osobę niż Rektor UP, z jego upoważnienia. Powyższe braki naruszały postanowienia art. 107 § 1 pkt 8 ustawy z 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego³. Cudzoziemcom umożliwiono uzyskanie wymaganej liczby
--------------	---

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200. Dalej: „ustawa o NIK”.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 256, ze zm. Kodeks postępowania administracyjnego zwany dalej „Kpa”.

punktów ECTS⁴ podczas realizacji programu studiów (właściwej dla danego kierunku, poziomu i profilu kształcenia). Polska Komisja Akredytacyjna oceniając wybrane kierunki studiów prowadzonych na UP, sformułowała pozytywną ich ocenę, mając na uwadze również aspekty kształcenia sprzyjające umiędzynarodowieniu ocenianych kierunków studiów.

Długoterminowe Strategie Rozwoju UP⁵, którymi dysponowała Uczelnia w okresie objętym kontrolą zawierały cele operacyjne i działania związane z kształceniem cudzoziemców, oparte na udokumentowanej diagnozie dotyczącej tego aspektu działalności Uniwersytetu. Jednak w Strategii nie określono rzetelnie i konkretnie, co będzie rezultatem tych działań oraz kiedy zostanie osiągnięty założony efekt i w jaki sposób zostanie to zmierzone. Nie ustalono wartości referencyjnych rezultatów działania i mierników pozwalających stwierdzić, czy zostały one osiągnięte, bądź w jakim stopniu zostały zrealizowane.

Uniwersytet zgodnie z przepisami prawa i zawartymi umowami oraz terminowo realizował i rozliczał projekty i środki przyznane przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej (NAWA) na działania związane z kształceniem cudzoziemców (np. wypłaty stypendiów NAWA). Sposób naliczania i pobierania przez Uczelnię opłat związanych z kształceniem cudzoziemców był zgodny z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i zawartymi umowami. Stypendia były przyznawane cudzoziemcom na podstawie określonych wcześniej, opublikowanych kryteriów.

Uniwersytet rzetelnie współpracował z krajowymi organami administracji publicznej i instytucjami realizującymi zadania państwowe na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców na polskich uczelniach. Prawidłowo i terminowo wypełniał obowiązki w zakresie sporządzania i przekazywania wykazów cudzoziemców ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego, Straży Granicznej oraz innym uprawnionym organom. Podejmowano także współpracę z uczelniami zagranicznymi na rzecz umiędzynarodowienia kształcenia na UP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

1.1. Organy statutowe Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie dysponowały wiedzą dotyczącą liczby osób, w tym cudzoziemców podejmujących i odbywających kształcenie na Uniwersytecie w okresie objętym kontrolą (lata akademickie: 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020). Informacje z tego zakresu dostępne były w podziale na kierunki studiów prowadzone na poszczególnych wydziałach UP w danym roku akademickim, z uwzględnieniem liczby osób podejmujących, odbywających i kończących kształcenie na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz na jednolitych studiach magisterskich, a także na studiach doktoranckich (z podziałem na dyscypliny naukowe). W odniesieniu do studentów cudzoziemców organy statutowe UP posiadały także wiedzę o liczbie cudzoziemców

⁴ Europejski System Transferu Punktów (ECTS od angielskiej nazwy European Credit Transfer System). Punkty ECTS to punkty zdefiniowane w europejskim systemie akumulacji i transferu punktów zaliczeniowych jako miara średniego nakładu pracy osoby uczącej się, niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia. Punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta obejmującym zajęcia organizowane przez uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z tymi zajęciami.

⁵ Strategia Rozwoju UP w Lublinie na lata 2013-2020 i Strategia Rozwoju UP na lata 2019-2030.

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

podejmujących i odbywających kształcenie na zasadach obowiązujących obywateli polskich oraz na zasadach innych niż obowiązujące obywateli polskich.

W dziekanatach poszczególnych wydziałów UP prowadzone były albumy oraz teczki akt osobowych studentów, zawierające dane i dokumenty, o których była mowa w §§ 2, 3 i 4 uchylonego rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 września 2016 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów⁷, a od 1 października 2018 r. w §§ 14 i 15 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów⁸.

(akta kontroli str. 35-82)

W Uniwersytecie funkcjonował system informatyczny zawierający bazę danych dotyczących studentów, absolwentów i doktorantów kształconych na UP. W systemie tym gromadzono informacje dotyczące wszystkich studentów Uczelni, w tym także cudzoziemców, co pozwalało na sprawdzenie w tej bazie danych indywidualnego studenta, jak i na uzyskanie informacji na temat liczby studentów ogółem, czy też liczby cudzoziemców kształconych w UP na danym wydziale, stopniu i kierunku studiów. W zakresie dotyczącym przetwarzania oraz wykorzystywania danych studentów do celów analitycznych i sprawozdawczych, na szczeblu Uczelni system był obsługiwany przez uprawnionych pracowników Centrum Dydaktyki i Spraw Studenckich UP (tzw. „poziom uczelniany systemu”). Na poziomie operacyjnym (tzw. „poziom dziekanatowy systemu”) obejmującym gromadzenie danych i ich wykorzystywanie do bezpośredniego załatwiania spraw studenckich, system informatyczny był obsługiwany przez uprawnionych pracowników dziekanatów poszczególnych wydziałów UP, którzy mieli dostęp do bazy danych o studentach jedynie w zakresie nadanych uprawnień obejmujących studentów danego wydziału.

Poziom uczelniany system informatyczny był wykorzystywany do przekazywania danych studentów do krajowego systemu informatycznego POL-on⁹, do modułu „ogólnopolski wykaz studentów i doktorantów”. Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹⁰ uczelnie są zobowiązane do przekazania do systemu POL-on danych studentów w zakresie zgodnym z art. 344 ust. 1 ww. ustawy oraz § 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie danych przetwarzanych w Zintegrowanym Systemie Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce POL-on¹¹. Dane wprowadzane do systemu POL-on były także wykorzystywane przez UP do sporządzania sprawozdań GUS obejmujących dane dotyczące studentów i doktorantów (S-10, S-11, S-12), zgodnie z art. 355 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 2018 r. Przekazane dane studentów były m.in. podstawą do przygotowania sprawozdania GUS w systemie POL-on. W przypadkach sprawozdania S-10 i S-12 Rektor Uczelni składał oświadczenie o zgodności danych zawartych w bazie Uczelni z danymi przekazanymi do POL-on.

(akta kontroli str. 33-34)

Dane o liczbie studentów, w tym cudzoziemców były opracowywane i przekazywane kilka razy w roku akademickim na potrzeby odpowiednich władz Uniwersytetu (Rektora, Kanclerza, dziekanów), a także na potrzeby Prorektora ds. Studenckich i Dydaktyki, m.in. do celów ustalenia liczebności grup studenckich w czasie roku akademickiego. Informacje o liczbie studentów były wykorzystywane przez Rektora UP w Lublinie w sprawozdaniach prezentowanych corocznie w czasie inauguracji

⁷ Dz. U. z 2016 r. poz. 1554, ze zm. Rozporządzenie utraciło moc obowiązującą z dniem 1 października 2018 r.).

⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 1861, ze zm.

⁹ Zintegrowany System Informacji o Szkolnictwie Wyższym i Nauce.

¹⁰ Dz. U. z 2020 r. poz. 85, ze zm. Dalej: „ustawa z 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”.

¹¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 496.

roku akademickiego oraz na podsumowaniu roku kalendarzowego i z okazji święta Uczelni. W tych sprawozdaniach Rektor UP informował społeczność akademicką o aktualnym stanie Uczelni, w tym także o liczbie studiujących cudzoziemców.

Sprawozdania z działalności Uczelni przekazywane do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego z wykorzystaniem systemu POL-on zawierały także dane na temat liczby studentów na poszczególnych kierunkach i formach studiów, w tym dotyczące cudzoziemców. Zgodność tych danych ze stanem faktycznym potwierdzał oświadczeniu Rektor UP w Lublinie.

Coroczne sprawozdania Kanclerza UP w Lublinie były przygotowywane w oparciu o informacje przygotowane przez Centrum Dydaktyki i Spraw Studenckich UP i zawierały zestawienia statystyczne dotyczące: liczby studentów kształcących się w roku poprzednim i aktualnym (na zasadzie porównania), liczby studentów przyjętych na I rok studiów, liczby cudzoziemców z podziałem na kraj pochodzenia i zasady studiowania, tj. za odpłatnością lub bez odpłatności na zasadach obowiązujących obywateli polskich. Sprawozdanie Kanclerza UP było prezentowane na Senacie UP raz w roku.

Senat Uniwersytetu zgodnie z art. 40 ust. 1 pkt 27 Statutu UP w Lublinie, podejmował uchwałę w sprawie limitu przyjęć na I rok studiów w danym roku akademickim. Podjęcie takiej uchwały było poprzedzane analizą liczby przyjętych studentów na studia w roku ubiegłym. Informacje na ten temat były przekazywane przez odpowiednie służby Uniwersytetu Rektorowi oraz Prorektorowi ds. Studenckich i Dydaktyki, który referował na Senacie sprawę ustalenia limitów przyjęć na studia. Cudzoziemcy podejmujący studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich bez odpłatności byli przyjmowani w ramach limitu przyjęć określonego w uchwale Senatu, po spełnieniu warunków rekrutacji i uzyskaniu wymaganej liczby punktów w postępowaniu kwalifikacyjnym. Cudzoziemcy kształceni za odpłatnością byli przyjmowani poza limitem przyjęć określonym w uchwale Senatu, po spełnieniu warunków rekrutacji weryfikowanych przez Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne.

(akta kontroli str. 33-34)

Liczba studentów (ogółem obywateli polskich i cudzoziemców) odbywających kształcenie na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich i studiach trzeciego stopnia (studia doktoranckie) w latach akademickich objętych kontrolą wynosiła:

- 8506 osób w roku 2016/2017, kształcenie odbywało się na 39 kierunkach studiów (pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich), a także w ramach 7 dyscyplin naukowych (studia doktoranckie);
- 8056 osób w roku 2017/2018, kształcenie odbywało się na 41 kierunkach studiów oraz w ramach 7 dyscyplin naukowych;
- 7670 osób w roku 2018/2019, kształcenie odbywało się na 41 kierunkach studiów oraz w ramach 7 dyscyplin naukowych;
- 7406 osób w roku 2019/2020, kształcenie odbywało się na 43 kierunkach studiów oraz w ramach 6 dyscyplin naukowych. W tym roku akademickim przeprowadzono rekrutację i uruchomiono pięć nowych kierunków studiów: analityka weterynaryjna, biobezpieczeństwo i zarządzanie kryzysowe, pielęgnacja zwierząt i animaloterapia, sztuka ogrodowa i aranżacje roślinne, zielarstwo i fitoprodukty).

(akta kontroli str. 10-18)

Liczba studentów cudzoziemców kształcących się w ww. latach na Uniwersytecie wynosiła natomiast:

- 184 osoby w roku 2016/2017, kształcenie cudzoziemców odbywało się na 26 kierunkach studiów (pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich), a także w ramach 5 dyscyplin naukowych (studia doktoranckie);
- 164 osoby w roku 2017/2018, kształcenie odbywało się na 25 kierunkach studiów oraz w ramach 5 dyscyplin naukowych;
- 150 osób w roku 2018/2019, kształcenie odbywało się na 24 kierunkach studiów oraz w ramach 3 dyscyplin naukowych;
- 166 osób w roku 2019/2020, kształcenie odbywało się na 23 kierunkach studiów oraz w ramach 2 dyscyplin naukowych. W tym roku akademickim przyjęto studentów cudzoziemców na dwa kierunki studiów: analityka weterynaryjna oraz bezpieczeństwo i certyfikacjach żywności, na których w poprzednich latach nie studiowali cudzoziemcy.

(akta kontroli str. 19-25)

W roku akademickim 2019/2020 liczba studentów (ogółem) w stosunku do roku 2016/2017 zmalała o 12,9%, a studentów cudzoziemców zmalała o 9,8%.

Najwięcej studentów (ogółem) na UP kształciło się w roku akademickim 2016/2017 na kierunkach:

- weterynaria (1050 osób),
- dietetyka (535 osób),
- behawiorystyka zwierząt (519 osób),
- leśnictwo (475 osób),
- zarządzanie i inżynieria produkcji (436 osób),

a w roku 2019/2020 na kierunkach:

- weterynaria (1010 osób),
- dietetyka (662 osoby),
- behawiorystyka zwierząt (592 osoby),
- transport i logistyka (545 osób),
- leśnictwo (483 osoby).

Studenci cudzoziemcy podejmujący kształcenie w roku akademickim 2016/2017 wybierali najczęściej kierunki m.in. takie jak:

- turystyka i rekreacja (15 osób),
- gastronomia i sztuka kulinarna (8 osób),
- hipologia i jeździectwo (5 osób),
- agrobiznes (5 osób),
- weterynaria (4 osoby),

a w roku 2019/2020 kierunki:

- turystyka i rekreacja (13 osób),
- weterynaria (11 osób),
- gastronomia i sztuka kulinarna (9 osób),
- agrobiznes (6 osób),
- dietetyka (6 osób).

Na studiach I stopnia w roku akademickim 2016/2017 studiowało na UP łącznie 6262 studentów ogółem (obywateli polskich i cudzoziemców), w tym 144 studentów cudzoziemców, a w roku 2019/2020 studiowało łącznie 5431 studentów ogółem, w tym 122 studentów cudzoziemców.

Na studiach II stopnia w roku akademickim 2016/2017 studiowało na UP łącznie 1102 studentów ogółem, w tym 13 studentów cudzoziemców, a w roku 2019/2020 studiowało łącznie 889 studentów ogółem, w tym 25 studentów cudzoziemców.

Na studiach jednolitych magisterskich w roku akademickim 2016/2017 studiowało na UP łącznie 1050 studentów ogółem, w tym 8 studentów cudzoziemców, a w roku

2019/2020 studiowało łącznie 1010 studentów ogółem, w tym 17 studentów cudzoziemców.

Na studiach III stopnia (studia doktoranckie) w roku akademickim 2016/2017 studiowało na UP łącznie 92 studentów ogółem, w tym 19 studentów cudzoziemców, a w roku 2019/2020 studiowało łącznie 76 studentów ogółem, w tym 2 studentów cudzoziemców.

Liczba osób ogółem podejmujących kształcenie na UP na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich i studiach trzeciego stopnia w roku akademickim 2016/2017 wyniosła 2456 osób (według stanu na 1 października 2016 r.), w tym 61 cudzoziemców, a łączna liczba studentów kończących kształcenie wyniosła 2308, w tym 16 cudzoziemców.

W roku akademickim 2019/2020 liczba osób ogółem podejmujących kształcenie na UP na studiach pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich i studiach trzeciego stopnia wyniosła 2495 osób (według stanu na 1 października 2019 r.), w tym 59 cudzoziemców, a łączna liczba studentów kończących kształcenie wyniosła 1977, w tym 33 cudzoziemców.

(akta kontroli str. 10-18, 19-25)

W roku akademickim 2016/2017 w grupie studentów cudzoziemców najliczniej reprezentowani byli obywatele: Ukrainy (143 osoby, tj. 77,7%), Iraku (21 osób, tj. 11,4%) Białorusi (14 osób, tj. 7,6%) oraz Kazachstanu (2 osoby, tj. 1,1%), a w roku 2019/2020 obywatele: Ukrainy (122 osoby, tj. 73,5%), Białorusi (28 osób, tj. 16,9%) oraz Indii (2 osoby, tj. 1,2%) i Rumunii (2 osoby, tj. 1,2%).

(akta kontroli str. 30)

Liczba cudzoziemców studiujących na UP na zasadach obowiązujących obywateli polskich wynosiła: 42 w roku akademickim 2016/2017, 50 w roku 2017/2018, 51 w roku 2018/2019 i 64 w roku 2019/2020. Najliczniejszą grupą wśród nich byli cudzoziemcy posiadający Kartę Polaka. Wśród cudzoziemców odbywających na Uniwersytecie kształcenie na zasadach obowiązujących obywateli polskich, w kolejnych latach akademickich można wyodrębnić następujące grupy:

- cudzoziemcy, którym udzielono zezwolenia na pobyt stały. Było ich w kolejnych latach akademickich: 5, 3, 7, 7;
- cudzoziemcy, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielono zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej. Było ich w kolejnych latach akademickich: 0, 1, 0, 0;
- cudzoziemcy, którym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (RP) udzielono zezwoleń na pobyt czasowy w związku z okolicznościami, o których mowa w artykułach: 159 ust. 1 lub 186 ust. 1 pkt 3 lub 4 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach¹². Było ich w kolejnych latach akademickich: 2, 0, 0, 1;
- obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej (UE), państw członkowskich Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) lub Konfederacji Szwajcarskiej i członkowie ich rodzin, posiadający prawo stałego pobytu. Było ich w kolejnych latach akademickich: 0, 2, 2, 4;
- posiadacze ważnej Karty Polaka. Było ich w kolejnych latach akademickich odpowiednio: 35, 44, 42, 52.

(akta kontroli str. 26)

Wśród cudzoziemców studiujących na UP najwięcej było cudzoziemców odbywających kształcenie na zasadach innych niż obowiązujące obywateli polskich,

¹² Dz. U. z 2020 r. poz. 35.

ich liczba w poszczególnych latach akademickich wynosiła: 142 w roku 2016/2017, 114 w 2017/2018, 99 w 2018/2019 i 102 w 2019/2020. Najliczniejszą grupę wśród tych studentów stanowili cudzoziemcy odbywający kształcenie na podstawie decyzji Rektora UP, na zasadach odpłatności. Wśród cudzoziemców odbywających na Uniwersytecie kształcenie na zasadach innych niż obowiązujące obywateli polskich, w kolejnych latach akademickich można wyodrębnić następujące grupy:

- cudzoziemcy odbywający kształcenie na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego. Było ich w kolejnych latach: 3, 2, 3, 3;
- cudzoziemcy odbywający kształcenie na podstawie decyzji Rektora UP. Było ich w kolejnych latach: 139, 112, 96, 99.

Z zestawień sporządzonych przez Centrum Dydaktyki i Spraw Studenckich UP na zlecenie kontrolera NIK wynika, że w ww. latach akademickich na UP wśród cudzoziemców kształconych na zasadach innych niż obowiązujące obywateli polskich nie było cudzoziemców posiadających kartę pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy” lub wizę Schengen lub wizę krajową wydaną w celu wykonywania pracy na terytorium RP.

(akta kontroli str. 27-28)

1.2. Uniwersytet w okresie objętym kontrolą dokonywał analiz związanych z kształceniem cudzoziemców na UP, m.in. szacowano związane z tym potrzeby oraz ewentualne koszty i przychody związane z tą działalnością. W szczególności dokonywano takich analiz w związku z poszerzeniem oferty kształcenia w innych językach niż język polski oraz planowanym otwarciem nowych kierunków studiów.

W latach 2017-2020 służby ekonomiczno-finansowe Uniwersytetu sporządzały dla potrzeb organów UP kalkulacje kosztów związanych z kształceniem cudzoziemców na różnych kierunkach studiów. Oszacowań tych w latach 2017-2018 dokonywał Dział Organizacji Studiów razem z Prorektorem ds. Studenckich i Dydaktyki i dotyczyły one głównie studiów w języku angielskim na kierunku weterynaria. Dokumentacja z tym związana znajduje się w obecnym Biurze Organizacji i Toku Studiów. Od powołania w 2018 r. Sekcji Planowania i Analiz Ekonomicznych kalkulacje ekonomiczne dla planowanych nowych kierunków studiów związanych z kształceniem cudzoziemców były kierowane do tej Sekcji. Od utworzenia Sekcji do czasu kontroli NIK zrealizowano m.in. dwa zlecenia dotyczące sporządzenia kalkulacji dla uruchomienia zajęć w języku angielskim na kierunkach związanych z ochroną roślin oraz w języku rosyjskim na kierunku ogrodnictwo. Kalkulacje te pozwalały oszacować koszt kształcenia jednego studenta przy założeniu liczebności chętnych na poziomie 30 studentów i dokonywane były w celu określenia rentowności utworzenia nowego kierunku studiów dla cudzoziemców. Wynik kalkulacji przekazywany był do osoby lub jednostki organizacyjnej zlecającej kalkulację i był wykorzystywany przy podejmowaniu decyzji o ewentualnym utworzeniu nowego kierunku studiów dla cudzoziemców lub uruchomieniu zajęć w innym języku niż język polski.

(akta kontroli str. 193- 194, 471-475)

UP w Lublinie posiadał zdolność instytucjonalną do kształcenia cudzoziemców, pod względem kadrowym, dydaktycznym, naukowym i technicznym.

W Uczelni zatrudnione były 102 osoby na stanowisku profesora zwyczajnego, 156 osób na stanowisku profesora uczelni, 291 osób na stanowisku adiunkta (liczba pracowników naukowych zatrudnionych na Uniwersytecie na dzień 30.04.2020 r.). Pracownicy zatrudnieni na stanowisku adiunkta muszą legitymować się dyplomem znajomości języka obcego, co najmniej na poziomie B2 (Zarządzenie nr 11 Rektora Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 28 stycznia 2020 r.).

Atutem UP w Lublinie jest lokalizacja głównego kampusu w centrum miasta. Potencjał techniczny UP to m.in. zaplecze administracyjno-biurowe w 9 budynkach na terenie Lublina oraz nowoczesne laboratoria, kliniki weterynaryjne, sale wykładowe i pracownie spełniające europejskie standardy. UP posiada cztery gospodarstwa doświadczalne, w których prowadzone są badania, studenci odbywają w nich ćwiczenia terenowa oraz praktyki.

Istotną kwestią dla studentów-cudzoziemców jest zakwaterowanie, zwłaszcza w pierwszym roku nauki. UP posiada trzy domy studenckie przy ul. Langiewicza (w centrum miasta) oraz dwa domy studenckie przy ul. Dobrzańskiego (os. Felin).

W ramach programu Welcome to Poland Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA), UP realizuje projekt, w którym m.in. powstają dwujęzyczne oznakowania budynków, mapy kampusu oraz drogowskazy zewnętrzne i wewnętrzne w celu podniesienia komfortu poruszania się i bezpieczeństwa cudzoziemców na terenie kampusu. Większość budynków dydaktycznych znajduje się przy ul. Akademickiej i ul. Głębokiej. Na kampusie zlokalizowana jest Biblioteka Główna z otwartym dostępem, w której można korzystać z obszernych zasobów publikacji dostępnych na miejscu oraz baz dostępnych on-line. W Bibliotece Głównej dostępne są również pokoje nauki, z których studenci mogą korzystać w dowolnym momencie.

UP w Lublinie prowadzi kursy języka polskiego dla studentów-cudzoziemców na studiach w pełnym cyklu kształcenia. W poprzednich latach kursy te odbywały się bezpłatnie, od roku 2019 odbywają się za odpłatnością.

(akta kontroli str. 85-94)

W strukturze Uczelni funkcjonuje kilka jednostek dedykowanych obsłudze studentów i/lub kadry zagranicznej. Ze względu na szeroką ofertę kształcenia skierowaną do cudzoziemców zarówno dydaktyczną jak i naukową, poszczególne jednostki mają różny zakres obowiązków, nie mniej jednak ściśle ze sobą współpracują.

W strukturze Działu Komunikacji i Wymiany Akademickiej jest Biuro Komunikacji, Biuro Wymiany Akademickiej oraz Zespół ds. Rekrutacji na Studia Obcojęzyczne. Biuro Komunikacji wspiera wszystkie jednostki uczelniane w działaniach promocyjnych uczelni w kraju i za granicą. Przygotowuje i udostępnia drukowane materiały informacyjno-promocyjne w językach obcych, materiały multimedialne. Biuro Wymiany Akademickiej nadzoruje realizację programów mobilnościowych wyjazdy/przyjazdy studentów/pracowników naukowych tj. Erasmus+, programy NAWA. Zespół ds. Rekrutacji na Studia Obcojęzyczne koordynuje proces rekrutacji cudzoziemców na studia prowadzone w języku angielskim (kandydaci z całego świata) oraz na studia w języku polskim (kandydaci z krajów rosyjskojęzycznych, głównie z Ukrainy i Białorusi), zapewnia wsparcie merytoryczne i logistyczne dla studentów przyjeżdżających na studia (np. rezerwowanie akademików, legalizacja pobytu, ubezpieczenie), przygotowuje foldery i ulotki z ofertą studiów w języku angielskim/rosyjskim/ukraińskim. Centrum Dydaktyki i Spraw Studenckich nadzoruje proces kształcenia wszystkich studentów na wszystkich kierunkach studiów (również cudzoziemców na studiach w języku polskim i języku angielskim), wspiera studentów-cudzoziemców w bieżących sprawach związanych z procesem kształcenia, sprawami socjalnymi (zakwaterowanie w domach studenckich, stypendia dla posiadaczy Karty Polaka) oraz w innych nadzwyczajnych sytuacjach.

Pracownicy UP podejmują inicjatywy w celu zapewnienia studentom-cudzoziemcom bezpiecznej aklimatyzacji w Polsce/Lublinie/na Uczelni. W tym celu m.in. została utworzona grupa wolontariuszy polskich studentów tzw. Study Buddies, którzy pomagają studentowi zagranicznemu od chwili jego przyjazdu do Polski i podczas jego pobytu w takich kwestiach jak: odbiór z dworca/lotniska, zakwaterowanie

i załatwienie formalności administracyjnych (meldunek), poznanie uczelni i kontakt z wykładowcami, załatwianie codziennych spraw.

(akta kontroli str. 90-91)

Promocją oferty studiów za granicą zajmują się pracownicy Działu Komunikacji i Wymiany Akademickiej (DKiWA). Pracownicy DKiWA na bieżąco uaktualniają informacje o kierunkach studiów, procesie rekrutacji, opłatach za studia i inne praktyczne informacje na stronie internetowej UP w języku angielskim oraz informacje dla kandydatów w języku rosyjskim i ukraińskim. W miarę zapotrzebowania opracowują materiały promocyjno-informacyjne w językach obcych, tj. foldery, ulotki, mapy. Pracownicy DKiWA nawiązują współpracę z zagranicznymi portalami promującymi ofertę studiów w UP w Lublinie w Internecie (polsha24.com), tworzą samodzielnie kampanie reklamowe w mediach społecznościowych. Podczas służbowych wyjazdów zagranicznych pracownicy UP włączają się pośrednio w promocję oferty dydaktycznej oraz wizerunku Uczelni poprzez upowszechnianie materiałów informacyjno-promocyjnych w miejscach swojej wizyty.

(akta kontroli str. 92-94)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Funkcjonujące w UP służby wspomagające funkcjonowanie organów Uczelni i użytkowane systemy informatyczne oraz prowadzone ewidencje, umożliwiały organom Uniwersytetu pozyskiwanie bieżących danych dotyczących cudzoziemców kształcących się na Uczelni. Na bieżąco analizowano i szacowano możliwości związane z liczbą cudzoziemców podejmujących i odbywających kształcenie na poszczególnych poziomach i kierunkach studiów, a także szacowano potrzeby, koszty i przychody związane z ich kształceniem. Analizowano również zdolność instytucjonalną uczelni do przyjmowania i kształcenia określonej liczby cudzoziemców, w powiązaniu z ewentualną potrzebą promocji zagranicznej oferty dydaktycznej UP. Przestrzegano zasad zapewnienia równego dostępu do kształcenia na UP zarówno dla obywateli polskich, jak i cudzoziemców uprawnionych do studiowania na zasadach przewidzianych dla osób posiadających polskie obywatelstwo.

OBSZAR

2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

2.1. Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie ustalił warunki i tryb prowadzenia rekrutacji na wszystkie kierunki studiów w latach akademickich objętych kontrolą, uwzględniając zasady rekrutacji cudzoziemców, w tym wynikające z powszechnie obowiązujących przepisów prawa. Nastąpiło to w niżej wymienionych uchwałach Senatu UP w sprawie zasad i trybu przyjmowania kandydatów na pierwszy rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich, podejmowanych dla kolejnych lat akademickich:

- uchwała nr 63/2014-2015 z dnia 29 maja 2015 r. dla roku 2016/2017,
- uchwała nr 48/2015-2016 z dnia 20 maja 2016 r. dla roku 2017/2018,
- uchwała nr 65/2016-2017 z dnia 26 maja 2017 r. dla roku 2018/2019,
- uchwała nr 23/2018-2019 z dnia 20 grudnia 2018 r. dla roku 2019/2020.

W ww. uchwałach określono m.in., że:

- rekrutacja kandydatów ubiegających się o przyjęcie na studia będzie

prowadzona za pośrednictwem Internetu z wykorzystaniem systemu pod nazwą Internetowa Rejestracja Kandydatów (IRK);

- warunkiem dopuszczenia kandydata do rekrutacji było zarejestrowanie się w systemie IRK oraz wniesienie opłaty w wysokości określonej przez Rektora za postępowanie kwalifikacyjne;
- postępowanie rekrutacyjne przeprowadza wydziałowa komisja rekrutacyjna powołana przez dziekana;
- postępowanie rekrutacyjne składa się z postępowania kwalifikacyjnego i przyjęcia na studia na podstawie wpisu na listę studentów (studenci krajowi) lub decyzji o przyjęciu na studia (studenci cudzoziemcy);
- do zadań wydziałowej komisji rekrutacyjnej należało m.in.:
 - przeprowadzenie postępowania kwalifikacyjnego z wykorzystaniem systemu informatycznego i ogłoszenie wyników;
 - przeprowadzenie dodatkowych egzaminów wstępnych w przypadku konieczności sprawdzenia wiedzy lub umiejętności niesprawdzalnych w trybie egzaminu maturalnego;
 - sporządzanie, po zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego, protokołu odrębnie dla każdego kandydata, zawierającego: oceny i punkty uzyskane w konkursie świadectw dojrzałości; oceny i punkty uzyskane ze sprawdzianu z kontaktu z koniem (na kierunkach gdzie wymagany jest taki sprawdzian praktyczny), ostateczną ocenę i sumę punktów uzyskanych przez kandydata w postępowaniu kwalifikacyjnym;
 - sporządzanie list kandydatów wg liczby uzyskanych punktów i podjęcie decyzji o zakwalifikowaniu na studia.

Wyżej wymienione uchwały Senatu UP w sprawach rekrutacji zawierają także szczegółowy wykaz dokumentów wymaganych od cudzoziemców ubiegających się o przyjęcie oraz zakwalifikowanych na studia, z określeniem wymogów formalnych jakie powinny spełniać te dokumenty lub ich fotokopie (np. posiadać apostille oraz tłumaczenie na język polski dokonane przez tłumacza przysięgłego).

(akta kontroli str. 369-419)

2.2. W § 4 powołanego wcześniej rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 września 2016 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów określono, że uczelnia zakłada teczkę akt osobowych studenta, w której przechowuje się m.in.:

- dokumenty postępowania kwalifikacyjnego stanowiące podstawę do podjęcia decyzji o przyjęciu na studia,
- kopię decyzji o przyjęciu na studia,
- decyzje władz uczelni dotyczące przebiegu studiów.

Również w kolejnym rozporządzeniu dotyczącym tych spraw, obowiązującym od 1 października 2018 r., tj. w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, w § 15 ustalono, że w teście akt osobowych studenta przechowuje się m.in.:

- dokumenty stanowiące podstawę przyjęcia na studia,
- decyzje dotyczące przebiegu studiów.

Na podstawie badania próby kontrolnej 40 teczek akt osobowych studentów-cudzoziemców stwierdzono m.in., że:

- tečky akt osobowych studentów zawierały dokumenty, o których mowa w § 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 16 września 2016 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów oraz w § 15 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie

studiów, w zakresie zgodnym z aktualnym stanem zawansowania kształcenia studenta-cudzoziemca;

- w latach akademickich objętych kontrolą (2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 i 2019/2020) cudzoziemcy byli przyjmowani na studia na Uniwersytecie zgodnie z zasadami wynikającymi z powszechnie obowiązujących regulacji prawnych (ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym¹³ – rekrutacje na studia podejmowane w latach 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 oraz ustawa z 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – rekrutacja na studia podejmowane w roku akademickim 2019/2020) oraz zgodnie z regulacjami wewnętrznymi dotyczącymi tych spraw wydanymi przez uprawnione organy UP.
(akta kontroli str. 35-82)

2.3. W przypadkach studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolitych magisterskich, w latach akademickich 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 Rektor UP działając na podstawie art. 43 ust. 3 pkt 4 i ust. 4 pkt 2 ustawy z 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym lub członkowie Wydziałowych Komisji Rekrutacyjnych działający z upoważnienia Rektora UP (udzielonego na podstawie § 55 ust. 3 Statutu UP w Lublinie oraz art. 268a Kpa) podejmowali decyzje administracyjne o przyjęciu na studia cudzoziemców na zasadach odpłatności za kształcenie.

Cudzoziemcy podejmujący i odbywający studia na zasadach obowiązujących obywateli polskich (o których mowa w art. 43 ust. 2 i 5a ustawy z 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym) byli przyjmowani na studia w ramach limitów przyjęć na I rok studiów, po spełnieniu warunków rekrutacyjnych i uzyskaniu wg listy rankingowej wymaganej liczby punktów do przyjęcia na studia. Decyzje administracyjne w sprawie przyjęcia na studia wobec tej grupy cudzoziemców podejmowały Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne powołane przez dziekana danego wydziału.

W trakcie rekrutacji cudzoziemców na studia podejmowane w roku akademickim 2019/2020 Rektor UP, działając na podstawie art. 323 ust. 1 pkt 6 ustawy z 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, podejmował decyzje administracyjne o przyjęciu na studia wobec wszystkich cudzoziemców (jeden wyjątek dotyczył studenta przyjętego na podstawie decyzji dyrektora NAWA), którzy brali udział w rekrutacji na I rok studiów i zostali pozytywnie zweryfikowani pod względem spełnienia warunków rekrutacyjnych przez Wydziałowe Komisje Rekrutacyjne. Rektor UP podejmował decyzje zarówno wobec cudzoziemców podejmujących studia na zasadach odpłatności, jak i zwolnionych z opłaty za studia na podstawie art. 324 ust. 2 ustawy z 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Każdy cudzoziemiec przyjęty na studia otrzymał decyzję administracyjną o przyjęciu na pierwszy rok studiów na określony kierunek studiów i rok akademicki.

Rok akademicki 2016/2017 – liczba podjętych decyzji 44.

Rok akademicki 2017/2018 – liczba podjętych decyzji 20.

Rok akademicki 2018/2019 – liczba podjętych decyzji 39.

Rok akademicki 2019/2020 – liczba podjętych decyzji 58.

(akta kontroli str. 35-82, 516)

W objętej szczegółowym badaniem próbie kontrolnej 40 teczek akt osobowych studentów-cudzoziemców przeanalizowano także decyzje dotyczące przyjęcia tych cudzoziemców na studia. Stwierdzono m.in., że:

- 18 decyzji dotyczyło przyjęcia na studia cudzoziemców na zasadach obowiązujących obywateli polskich bez odpłatności za kształcenie. Siedemnastu z tych cudzoziemców posiadało ważną Kartę Polaka, a jeden prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

¹³ Dz. U. z 2017 r. poz. 2183, ze zm.; ustawa zwana dalej „ustawą z 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym”.

- 22 decyzje dotyczyły przyjęcia cudzoziemca na studia na zasadach odpłatności;
- we wszystkich 40 decyzjach podawano prawidłową podstawę prawną ich wydania obejmującą zarówno powszechnie obowiązujące przepisy prawa, jak i regulacje wewnętrzne UP (odpowiednie uchwały Senatu UP, które były opublikowane w Biuletynie Informacji Publicznej Uniwersytetu);
- wszystkie decyzje zawierały rozstrzygnięcia dotyczące zasad, na jakich cudzoziemiec jest przyjmowany na studia, w tym dotyczące wysokości ewentualnej odpłatności za kształcenie;
- wszystkie decyzje zawierały właściwe pouczenia;
- sześć analizowanych decyzji zawierało uchybienia formalne dotyczące: braku należytej identyfikacji osób podpisujących decyzję z upoważnienia Rektora UP lub braku informacji, że decyzja jest podpisywana z upoważnienia Rektora UP (szczegóły w dalszej części wystąpienia pokontrolnego w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”).

(akta kontroli str.: 35-82, 437-444, 445-447, 448-462)

W okresie objętym kontrolą Rektor UP nie podejmował decyzji dotyczących przyjmowania cudzoziemców na UP w celu kształcenia w formie: studiów doktorskich, studiów podyplomowych lub kształcenia specjalistycznego, ze względu na to, że nie zgłosili się cudzoziemcy, którzy chcieliby podjąć studia na UP w tych formach kształcenia.

(akta kontroli str. 515)

2.4. W procesie rekrutacji cudzoziemcy ubiegający się o przyjęcie na studia byli zobowiązani do przedłożenia dokumentów zaświadczających znajomość języka polskiego lub innego języka wykładowego (np. języka angielskiego) w stopniu umożliwiającym podjęcie studiów w tym języku, z określeniem stopnia znajomości języka wykładowego. W objętej szczegółowymi badaniami próbie kontrolnej 40 teczek akt osobowych studenta znajdowały się dokumenty (certyfikaty lub zaświadczenia o ukończeniu kursów językowych) poświadczające znajomość języka wykładowego przez studenta (języka polskiego lub języka angielskiego dla studentów uczęszczających na zajęcia prowadzone w tym języku na kierunku weterynaria).

(akta kontroli str. 35-82)

UP od lat kształci studentów-cudzoziemców i systematycznie podejmuje próby poszerzania i udoskonalania oferty skierowanej do tych studentów. Uniwersytet w roku akademickim 2019/2020 oferował łącznie 10 kierunków studiów w języku angielskim na studiach pierwszego stopnia (*Agriculture, Animal Science and Dairy Production, Equine Management and Care, Food Technology and Human Nutrition, Management and Production Engineering*), studiach drugiego stopnia (*Agriculture, Green Urban Planning, Horticulture, Plant Protection and Phytosanitary Control*) oraz na studiach jednolitych magisterskich (*Veterinary Medicine*). W okresie objętym kontrolą na studiach doktoranckich w języku angielskim wypromowano 17 doktorantów. Studenci-cudzoziemcy chcący podjąć naukę w języku polskim mają do wyboru 49 kierunków na studiach I i II stopnia oraz jednolitych magisterskich. W ofercie edukacyjnej znajduje się 14 kierunków unikatowych w skali kraju m.in.: analityka weterynaryjna, behawiorystyka zwierząt, biokosmetologia, hipologia i jeździectwo, pszczelarstwo w agroekosystemach, zielarstwo i fitoprodukty, gastronomia i sztuka kulinarna.

(akta kontroli str. 85-94)

W roku akademickim 2018/2019 oferta kształcenia w języku angielskim w UP obejmowała 2 kierunki studiów, w roku 2019/2020 została wzbogacona o kolejnych 11 kierunków studiów anglojęzycznych i 1 rosyjskojęzyczny.

Program studiów kierunku ogrodnictwo w języku rosyjskim został przygotowany specjalnie dla grupy kandydatów z Uzbekistanu. Umowa dotycząca uruchomienia takich studiów nie została zrealizowana z przyczyn niezależnych od Uczelni, z powodu braku chętnych kandydatów do studiowania i ten kierunek studiów (ogrodnictwo w języku rosyjskim) został zamknięty zarządzeniem nr 64 Rektora UP w Lublinie z dnia 19 czerwca 2020 r. Także tym zarządzeniem, z powodu braku chętnych kandydatów do studiowania, został zamknięty kierunek ogrodnictwo w języku angielskim. W ofercie kształcenia pozostało 13 kierunków studiów anglojęzycznych.

W roku akademickim 2018/2019 po raz pierwszy przyjęto na I rok studiów na kierunku weterynaria w języku angielskim 3 cudzoziemców (jedna osoba zrezygnowała z powodu przeniesienia się do SGGW od 1.10.2019 r.). W roku 2019/2020 przyjęto 5 cudzoziemców. Łącznie na kierunku weterynaria studiuje siedmiu cudzoziemców w języku angielskim. Cudzoziemcy studiujący na kierunku weterynaria w języku angielskim wg kraju urodzenia: Arabia Saudyjska (1), Portugalia (1), Indie (2), Filipiny (1) z obywatelstwem USA, Włochy (1), USA (1).

(akta kontroli str. 29)

2.5. Na podstawie analizy kart okresowych osiągnięć studentów przechowywanych w objętych próbą kontrolną 40 teczkach akt osobowych studentów stwierdzono, że UP w Lublinie umożliwiał cudzoziemcom odbywającym kształcenie na Uczelni, zdobywanie liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć, właściwych na danym kierunku, poziomie i profilu studiów.

Semestralne karty okresowych osiągnięć studenta zgromadzone w teczkach akt osobowych studenta zawierały: wyszczególnienie przedmiotów objętych egzaminem/zaliczeniem z ich wymiarem godzinowym i uzyskanymi ocenami na egzaminie/zaliczeniu, a także imię i nazwisko egzaminatora oraz uzyskaną liczbę punktów ECTS.

W przypadkach 6 studentów, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia i uzyskali dyplom z odpowiednim tytułem zawodowym (jeden tytuł licencjata a pięciu inżyniera) zależnie od kierunku studiów, w ich teczkach akt osobowych znajdował się suplement do dyplomu ukończenia studiów, który zawierał m.in.: szczegóły dotyczące przebiegu studiów oraz indywidualne osiągnięcia, składowe programu studiów na poszczególnych semestrach (zrealizowane zajęcia z ich formą, wymiarem godzinowym i uzyskanymi ocenami oraz punktami ECTS).

Zajęcia zaliczone przez studentów objętych próbą kontrolną odpowiadały liczbie punktów ECTS przewidzianych dla danego kierunku studiów (wynikających z programu kształcenia). Wszyscy studenci, którzy ukończyli studia pierwszego stopnia i uzyskali dyplom zgromadzili co najmniej 180 punktów ECTS.

(akta kontroli str. 35-82)

2.6. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej (PAK), po zapoznaniu się z raportami Zespołu Oceniającego oraz stanowiskiem UP, a także kierując się sprawozdaniami Zespołu Nauk Przyrodniczych oraz Rolniczych, Leśnych i Weterynaryjnych w sprawach oceny programowej kierunków studiów prowadzonych na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie, w okresie objętym kontrolą wydało 16 uchwał w sprawie oceny programowej kierunków studiów prowadzonych na UP w Lublinie, na których kształcili się cudzoziemcy. Jednym z kryteriów oceny było kryterium umiędzynarodowienia procesu kształcenia. We wszystkich tych przypadkach Prezydium PAK wydało ocenę programową „pozytywną”. Ponadto w czterech uchwałach zamieszczono informacje dotyczące bezpośrednio oceny jaką otrzymało kryterium umiędzynarodowienia procesu

kształcenia (dwie oceny „zadowolające” i dwie „w pełni”). W pozostałych dwunastu uchwałach zawarto informację, że „wszystkie kryteria jakościowe uzyskały ocenę w pełni”.

(akta kontroli str. 519-521, 522-533)

2.7. W Uniwersytecie funkcjonował wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia (WSZJK), w ramach którego analizowano także proces kształcenia cudzoziemców. Do lutego 2020 r. zasady funkcjonowania WSZJK regulowała uchwała nr 43/2012-2013 Senatu UP w Lublinie z dnia 22 lutego 2013 r. w sprawie wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia w UP w Lublinie. Od końca lutego 2020 r. funkcjonowanie WSZJK reguluje uchwała nr 53/2019-2020 Senatu UP w Lublinie z dnia 28 lutego 2020 r. w sprawie wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia w Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie.

Działaniem WSZJK objęci są: pracownicy Uniwersytetu, studenci, doktoranci, uczestnicy studiów podyplomowych oraz inne osoby spoza Uniwersytetu realizujące zajęcia dydaktyczne. Zakres działania WSZJK obejmował w szczególności:

- 1) analizę jakości procesu kształcenia,
- 2) badanie karier zawodowych absolwentów oraz opinii interesariuszy zewnętrznych w zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej i dostosowania efektów uczenia się do aktualnych potrzeb rynku pracy,
- 3) opracowanie wytycznych dla wydziałowych komisji ds. jakości kształcenia w zakresie:
 - a) analizy zgodności kierunku studiów ze strategią uczelni oraz potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczymi Uczelni,
 - b) sposobów weryfikacji osiąganych przez studenta efektów uczenia się, organizacji i warunków prowadzenia zajęć,
 - c) prawidłowego przyporządkowania punktów ECTS do modułu,
 - d) opracowania metod doskonalenia programu studiów.

(akta kontroli str. 537-542)

Zgodnie z harmonogramem działania w zakresie doskonalenia jakości kształcenia w UP w Lublinie, w każdym roku akademickim Uczelniana Komisja ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia i Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia organizują, monitorują, doskonalą system zarządzania jakością kształcenia oraz przygotowują dokumentację dotyczącą funkcjonowania systemu. Zgodnie z zadaniami Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia raz w roku opracowują raport oceniający funkcjonowanie systemu na Wydziale, a Uczelniana Komisja przedstawia na Senacie do końca czerwca danego roku akademickiego pełny raport. Analiza funkcjonowania systemu obejmuje między innymi kwestię umiędzynarodowienia kształcenia, w tym wyjazdy i przyjazdy studentów w ramach programu Erasmus+, a także kształcenie cudzoziemców na pełnym cyklu kształcenia. Z uwagi na niezbyt liczną grupę cudzoziemców na poszczególnych kierunkach studiów, nie zawsze analizowano odrębnie kształcenie w odniesieniu do studentów cudzoziemców. W większości raportów wydziałowych ocena dotyczy jakości kształcenia studentów bez podziału na studentów krajowych i zagranicznych.

Od 1 października 2018 r. przyjęto po raz pierwszy cudzoziemców na studia anglojęzyczne na kierunek weterynaria i taka informacja znalazła się w raporcie z Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia Wydziału Medycyny Weterynaryjnej. W raporcie końcowym uczelnianym, jako wnioski i zalecenia znalazły się punkty dotyczące kontynuowania starań zmierzających do poszerzania oferty studiów anglojęzycznych oraz działań związanych z rekrutacją cudzoziemców na studia realizowane w języku polskim i angielskim. Ponadto zalecono prowadzenie szerokich działań o charakterze informacyjnym i motywacyjnym, zwiększanie skali

mobilności studentów oraz poszerzanie oferty programowej dla studentów uczelni partnerskich w ramach programu Erasmus+, w celu osiągnięcia wzrostu wskaźnika umiędzynarodowienia Uczelni. W tym celu powołano Zespół ds. Rekrutacji na Studia Obcojęzyczne oraz poszerzono ofertę studiów w języku angielskim do 13 kierunków studiów. W roku 2019 w rankingu szkół wyższych czasopisma Perspektywy Uniwersytet odnotował wzrost przyznanych punktów procentowych w kategoriach: programów studiów prowadzonych w językach obcych, liczby osób studiujących w językach obcych oraz wielokulturowości środowiska studenckiego (wg stanu na koniec 2019 r. studenci-cudzoziemcy pochodzą z 14 krajów, ale nadal najwięcej z Ukrainy (122) i Białorusi (27).

(akta kontroli str. 534-536)

System wysyłania ankiet dotyczy wszystkich absolwentów Uniwersytetu, w tym cudzoziemców, którzy wyrazili zgodę i podali aktualny adres e-mail. System ten nie zawiera podziału na absolwentów krajowych i zagranicznych. Wprowadzenie takiego rozgraniczenia jest planowane w nowym systemie informatycznym, będzie to pomocne w śledzeniu losów zawodowych cudzoziemców pod warunkiem, że cudzoziemcy odpowiedzą na przesłane im ankiety. Wielu absolwentów studiów pierwszego stopnia kontynuuje dalsze kształcenie na studiach drugiego stopnia w UP, na tym samym kierunku studiów lub na kierunku pokrewnym. Z analiz Centrum Dydaktyki i Spraw Studenckich (CDiSS) wynika, że część absolwentów studiów pierwszego stopnia kończy naukę w Polsce i wraca do swojego kraju i tam podejmuje pracę. Część absolwentów studiów pierwszego stopnia na UP wybiera studia drugiego stopnia na innej uczelni w Polsce. Niektórzy absolwenci pracują w Polsce zgodnie z ukończonym kierunkiem studiów. W celu utrzymania kontaktu z cudzoziemcami absolwentami, zgodnie z zaleceniami w tym zakresie Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej MNiSzW, UP w Lublinie do końca 2017 r. przekazywał kwestionariusze cudzoziemca absolwenta do tego Biura. Od powstania NAWA takie kwestionariusze są w dalszym ciągu zbierane przez dziekanaty i przekazywane do CDiSS UP, gdzie są wykorzystywane na potrzeby związane z działalnością Uczelni.

(akta kontroli str. 534-536)

W okresie objętym kontrolą, zgodnie z regulacjami zawartymi w *Regulaminie studiów UP* studenci, w tym także cudzoziemcy, byli skreślane z listy studentów. W takich przypadkach dziekan z upoważnienia Rektora wydaje decyzję o skreśleniu z listy studentów w formie pisemnej. W okresie objętym kontrolą przeciętnie w ciągu roku akademickiego skreślano ok. 20 studentów-cudzoziemców, w tym płacących za studia oraz studiujących nieodpłatnie z Kartą Polaka, co stanowiło od 10-13% ogólnego stanu studiujących na UP cudzoziemców. Analizy CDiSS wskazują, że posiadacze Karty Polaka często podejmują studia po raz kolejny, zmieniając kierunek studiów w nowej rekrutacji. Uniwersytet na bieżąco przysyłał informacje o cudzoziemcach skreślonych z listy studentów do Placówki Straży Granicznej w Lublinie. Najczęstsze przyczyny skreślenia to:

- 1) stwierdzenie niepodjęcia studiów przez osobę przyjętą na I rok studiów – przyczyna: brak otrzymania wizy wjazdowej do Polski, podjęcie studiów na innej uczelni (dotyczy to posiadaczy Karty Polaka);
- 2) nieuzyskanie zaliczenia pierwszego semestru studiów – przyczyna: trudności w przyswajaniu materiału dydaktycznego w języku polskim jako obcym, szczególnie na tzw. trudnych kierunkach studiów np. weterynaria i kierunki inżynierskie. Wśród skreślonych są studenci posiadający Kartę Polaka i pobierający stypendia, a także studenci płacący za studia. Zdarza się, że te osoby ponownie rekrutują się w następnym roku akademickim, ale na inny kierunek studiów;

- 3) rezygnacja ze studiów na pisemny wniosek studenta – przyczyna: trudności w opanowaniu dużych partii materiału do nauki, trudności językowe i dlatego studenci sami rezygnują z dalszego kształcenia często tuż przed sesją egzaminacyjną. Rezygnacje sporadycznie związane były z przeniesieniem się na inną uczelnię lub z trudnościami związanymi z opłatą za studia;
- 4) nieuzyskanie zaliczenia wyższego semestru studiów niż pierwszy – przyczyna: stwierdzenie braku postępów w nauce np. zdarzają się przypadki 2-3 krotnego powtarzania całego semestru studiów albo pojedynczych przedmiotów;
- 5) pojedyncze skreślenia dotyczyły studentów, którzy zaliczyli wszystkie semestry studiów ale w określonym *Regulaminem studiów* terminie nie złożyli prac dyplomowych i nie złożyli egzaminu dyplomowego. W takim przypadku zostali skreśleni z listy studentów z możliwością jednokrotnego wznowienia studiów w ciągu roku od daty skreślenia z listy studentów w celu złożenia egzaminu dyplomowego. Analizy CDiSS UP potwierdzają, że w tym dodatkowym terminie absolwenci przystępowali do zdania egzaminu dyplomowego.

(akta kontroli str. 534-536)

W próbie kontrolnej poddanej szczegółowym badaniom w trakcie kontroli znajdowała się dokumentacja przebiegu studiów 40 studentów-cudzoziemców, z tego: 6 absolwentów studiów pierwszego stopnia, 28 studentów kontynuujących kształcenie na różnych poziomach i kierunkach studiów oraz 6 studentów-cudzoziemców skreślonych z listy studentów UP. W grupie kontrolnej 15 studentów w okresie objętym kontrolą pobierało stypendia socjalne, a dwie osoby dodatkowo także stypendia Rektora UP. W czterech latach akademickich objętych kontrolą (2016/2017, 2017/2018, 2018/2019, 2019/2020) wypłacono tym 15 osobom stypendia socjalne na kwotę łącznie 163.320 zł oraz dla dwóch osób dodatkowo stypendia Rektora na kwotę łącznie 11.000 zł. Z grupy absolwentów w ww. okresie dwie osoby pobierały stypendia socjalne na łączną kwotę 35.180 zł, a jedna z tych osób dodatkowo stypendium Rektora na łączną kwotę 6.000 zł. Z grupy osób skreślonych z listy studentów dwie osoby w ww. okresie pobrały stypendia socjalne na łączną kwotę 7.760 zł.

(akta kontroli str. 477-478)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W ramach próby kontrolnej zbadano m.in. 40 decyzji Rektora UP dotyczących przyjęcia cudzoziemców na studia na zasadach odpłatności, sześć z tych decyzji¹⁴ wydanych z upoważnienia Rektora zawierało uchybienia formalne dotyczące braku należytej identyfikacji osób podpisujących decyzję lub braku informacji, że decyzja została podpisana przez inną osobę niż Rektor UP z jego upoważnienia. Powyższe braki naruszały postanowienia art. 107 § 1 pkt 8 Kpa.

Art. 268a Kpa stanowi, że organ administracji publicznej może upoważniać, w formie pisemnej, pracowników obsługujących ten organ do załatwiania spraw w jego imieniu w ustalonym zakresie, a w szczególności do wydawania decyzji administracyjnych, postanowień, zaświadczeń, a także do poświadczania za zgodność odpisów dokumentów przedstawionych przez stronę na potrzeby prowadzonych postępowań z oryginałem.

Z przepisów Kpa wynika, że decyzja musi spełniać określone wymogi. Zgodnie z art. 107 § 1 pkt 8 Kpa decyzja powinna zawierać: podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego pracownika organu upoważnionego do

¹⁴ Decyzje nr: WNZZB/GSK/s/42250/2017 z dnia 31.07.2017 r., nr WNZZB/TZZ/s/43721/2017 z dnia 31.07.2017 r., nr WIP/IRL/s/41105/2017 z dnia 04.09.2017 r., nr WOAK/OGR/s/44633/2017 z dnia 27.07.2017 r., nr WNZZB/GSK/s/15564/2019 z dnia 30.07.2019 r., nr WATUR/s/15652/2019 z dnia 30.07.2019 r.

wydania decyzji, a jeżeli decyzja wydana została w formie dokumentu elektronicznego – kwalifikowany podpis elektroniczny.

Powyższe uchybienia formalne nie stanowiły rażącego naruszenia prawa mogącego skutkować nieważnością decyzji. Kontrolerowi przedłożono wyjaśnienia Rektora UP w tej sprawie wraz fotokopiami dokumentów świadczących o tym, że osoby podpisujące te decyzje posiadały wymagane upoważnienia Rektora do podpisywania w jego imieniu takich decyzji (wydane na podstawie art. 268a Kpa oraz § 55 ust. 3 Statutu UP w Lublinie).

W przedłożonym kontrolerowi NIK wyjaśnieniu Rektor UP stwierdził m.in., że w przypadkach ww. decyzji nie została zachowana powszechnie obowiązująca w Uczelni zasada stosowana w przypadku wydawania decyzji przez osobę upoważnioną. Wskazał, że są to incydentalne przypadki oraz, że zostały podjęte kroki wspólnie z radcą prawnym UP, o ponownym przeszkoleniu pracowników administracji na temat zasad wydawania i podpisywania decyzji, postanowień i zaświadczeń wydawanych z upoważnienia Rektora udzielonego w trybie art. 268a Kodeksu postępowania administracyjnego.

(akta kontroli str. 35-82, 437-444, 445-447, 448-462)

OCENA CZĄSTKOWA

Uniwersytet prawidłowo i zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, unormował uchwałami Senatu UP warunki i tryb rekrutacji na prowadzonych kierunkach studiów, z uwzględnieniem zasad rekrutacji cudzoziemców. Wewnątrzu uczelnie regulacje w tym zakresie były przestrzegane w trakcie prowadzenia rekrutacji cudzoziemców na poszczególne kierunki studiów. Jednak część decyzji o przyjęciu cudzoziemcy na studia, wydanych z upoważnienia Rektora, zawierało uchybienia formalne dotyczące braku należytej identyfikacji osób podpisujących decyzję lub braku informacji, że decyzja została podpisana przez inną osobę niż Rektor UP, z jego upoważnienia. Powyższe braki naruszały postanowienia art. 107 § 1 pkt 8 Kpa. Studentom-cudzoziemcom Uczelnia zapewniała w razie takiej potrzeby możliwość dodatkowej nauki języka polskiego lub na kierunku weterynaria uczęszczanie na zajęcia prowadzone w języku wykładowym angielskim. Zapewniano także uzyskanie odpowiedniej liczby punktów ECTS przypisanych do zajęć, właściwych na określonym kierunku, poziomie i profilu studiów. Polska Komisja Akredytacyjna oceniając wybrane kierunki studiów prowadzonych na UP, sformułowała pozytywną ich ocenę, mając na uwadze również aspekty kształcenia sprzyjające umiędzynarodowieniu ocenianych kierunków studiów.

OBSZAR

3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców

3.1. Planowanie kształcenia cudzoziemców

Opis stanu faktycznego

3.1.1. Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie dysponuje służbami, których zadaniem jest m.in. diagnozowanie potrzeb i możliwości UP w zakresie kształcenia cudzoziemców oraz prowadzenie analiz uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych występujących w tym obszarze (szerszy opis tych kwestii zamieszczono w pkt 1.2 niniejszego wystąpienia pokontrolnego). Analizy i diagnozy z tego zakresu były sporządzane dla potrzeb organów statutowych UP i wykorzystywane w szczególności przy działaniach zmierzających do poszerzenia oferty kształcenia skierowanej do cudzoziemców, w tym uruchomienia nowych kierunków studiów oraz zajęć z językiem wykładowym angielskim lub rosyjskim.

Po reorganizacji struktury organizacyjnej Uniwersytetu Przyrodniczego, wprowadzonej zarządzeniem nr 37 Rektora UP w Lublinie z dnia 15 lipca 2019 r. w sprawie zmian struktury organizacyjnej jednostek administracji centralnej oraz niektórych jednostek ogólnouczelnianych w Uniwersytecie Przyrodniczym

w Lublinie, zadania analityczne związane z kształceniem cudzoziemców oraz umiędzynarodowieniem kształcenia na Uczelni realizują m.in. Dział Komunikacji i Wymiany Akademickiej oraz Centrum Dydaktyki i Spraw Studenckich, a także Dział Budżetowania i Analiz Ekonomicznych.

(akta kontroli str. 195-215)

3.1.2. W okresie objętym kontrolą Uniwersytet posiadał niżej wymienione strategie rozwoju Uczelni:

- Strategia Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na lata 2013-2020¹⁵, zatwierdzona uchwałą Senatu UP nr 40/2012-2013 z dnia 22 lutego 2013 r.;
- Strategia Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie na lata 2019-2030¹⁶, zatwierdzona uchwałą Senatu UP nr 66/2018-2019 z dnia 24 maja 2019 r.

Strategia UP 2013-2020 jako cel strategiczny nr 1 wskazywała zapewnienie najwyższej jakości kształcenia, realizowany m.in. poprzez cel operacyjny „C.1.1. Wzbogacanie i różnicowanie oferty dydaktycznej”, w ramach którego przewidziano m.in. działanie nr „D.1.1.4. Umiędzynarodowienie działalności edukacyjnej”.

Strategia UP 2019-2030 jako cel strategiczny również wskazywała zapewnienie najwyższej jakości kształcenia (cel strategiczny nr 2), realizowany m.in. poprzez cel operacyjny „C.2.1. Rozwój i różnicowanie oferty dydaktycznej”, w ramach którego przewidziano m.in. działanie nr „8. Umiędzynarodowienie działalności edukacyjnej poprzez ofertę kierunków studiów w językach obcych oraz w ramach programów wymiany międzynarodowej (głównie Erasmus Plus)”.

(akta kontroli str. 319-346, 347-368)

Obowiązująca w czasie kontroli NIK Strategia UP 2019-2030 została opracowana przez powołany przez Rektora specjalnie w tym celu Zespół, w skład którego wchodził m.in. Prorektor ds. Studenckich i Dydaktyki, który dysponował zestawieniami statystycznymi, analizami i diagnozami tematycznie związanymi z kształceniem studentów, w tym cudzoziemców. Zespół przygotowując się do sformułowania ww. działania nr 8 korzystał m.in. z analiz i diagnoz, którymi dysponował Prorektor ds. Studenckich i Dydaktyki.

(akta kontroli str. 465-467)

Od 1 października 2018 r., zgodnie z art. 23 ust. 2 pkt 3-4 ustawy z 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, do zadań rektora należy także składanie sprawozdania z realizacji strategii uczelni. Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 2 i 6 tej ustawy, do zadań rady uczelni należy opiniowanie sprawozdania z realizacji strategii uczelni. Przepisy tej ustawy nie określają formy, terminów i częstotliwości składania przez rektora sprawozdania z realizacji strategii. Do czasu zakończenia kontroli Rektor UP nie składał organom Uniwersytetu odrębnego sprawozdania z realizacji Strategii UP. Z okazji inauguracji każdego roku akademickiego Rektor przedstawiał natomiast sprawozdanie z działalności Uniwersytetu przygotowane na podstawie dokumentacji przedłożonej przez jednostki organizacyjne Uczelni. Sprawozdania te były publicznie przedstawiane przez Rektora wobec Senatu UP i całej społeczności akademickiej, a od 2019 r. także wobec Rady Uczelni. Sprawozdania z działalności UP w roku akademickim 2016/2017 oraz 2017/2018 zostały opublikowane w uczelnianym kwartalniku „Aktualności” i są dostępne dla wszystkich czytelników w wersji papierowej i elektronicznej.

(akta kontroli str.: 465-467)

3.1.3. W okresie objętym kontrolą Uniwersytet nie dysponował planami działań dotyczących realizacji celów związanych z kształceniem cudzoziemców określonych

¹⁵ Zwana dalej „Strategią UP 2013-2020”.

¹⁶ Zwana dalej „Strategią UP 2019-2030”.

w Strategii Rozwoju UP, odrębnymi formalnie od planów rzeczowo-finansowych sporządzanych zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Nie rozpatrywano i nie planowano odrębnie działań związanych z kształceniem cudzoziemców z uwagi na mały ich udział (1–2%) w stosunku do ogółu studiujących. Sporządzane plany rzeczowo-finansowe obejmowały planowaną liczbę studentów i doktorantów łącznie z cudzoziemcami. Działania prowadzone w zakresie kształcenia cudzoziemców, takie jak np. zwiększenie oferty kierunków studiów prowadzonych w języku wykładowym angielskim, oparte były głównie na założeniach Strategii Rozwoju UP.

(akta kontroli str. 465-467)

3.1.4. W kontrolowanym okresie UP podejmował projekty i przedsięwzięcia związane z kształceniem cudzoziemców. W tym czasie realizowano niżej wymienione projekty:

W 2018 r.:

- 1) Projekt pt. „Zintegrowany Program Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie”. Finansowany ze środków Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój, Instytucja Pośrednicząca dla projektu NCBiR w Warszawie. W ramach projektu jedno zadanie było ukierunkowane bezpośrednio na kształcenie cudzoziemców i dotyczyło utworzenia międzywydziałowego kierunku pn. „Global manager in Agrobusiness”. Realizacja całego projektu przewidziana została w okresie od 01.08.2018 do 31.07.2022. Na realizację ww. zadania planowano wydatkować 222.000 zł. W ramach realizacji zadania dwa razy przeprowadzono rekrutację na studia na nowy kierunek (na rok akademicki 2018/2019 oraz na rok 2019/2020). W obu rekrutacjach kierunek nie został uruchomiony, ponieważ liczba zarejestrowanych kandydatów i spełniających warunki rekrutacji była niewystarczająca do uruchomienia kierunku. Uchwała Senatu nr 132/2018-2019 z dnia 27.09.2019 r. w sprawie wstrzymania naboru i likwidacji studiów pierwszego stopnia na kierunku „Global manager in Agribusiness” zakończyła realizację zadania w ww. projekcie. W związku z nieuruchomieniem kierunku studiów z planowanego budżetu projektu środki przeznaczone na to zadanie nie zostały wydatkowane.
- 2) Projekt „Welcome to University of Life Science in Lublin”. Projekt finansowany ze środków Programu NAWA „Welcome To Poland”. W ramach projektu trzy zadania były skierowane do cudzoziemców:
 - a) przygotowanie materiałów promocyjnych w języku angielskim (dotyczących kształcenia na UPL,
 - b) system oznaczeń zewnętrznych dwujęzycznych polsko-angielskich,
 - c) system oznaczeń wewnętrznych dwujęzycznych polsko-angielskichProjekt realizowany w okresie od 05.11.2018 do 30.04.2020, termin realizacji został przedłużony do 31.10.2020 r.
Na realizację ww. projektu planowano wydatkować 227.870 zł. Do czasu kontroli NIK wydatkowano 175.294 zł.

W 2019 r.:

- 3) Projekt pt. „Instytucjonalne wsparcie UPL w obszarze umiędzynarodowienia poprzez niwelowanie barier komunikacyjnych w wielokulturowym środowisku akademickim Let ME know YOU - Welcome to ULSL”. Projekt finansowany ze środków Programu NAWA „Welcome To Poland”. Na realizację ww. projektu planowano wydatkować 352.373 zł. Do czasu kontroli NIK wydatkowano 37.038 zł. W projekcie przewidziano działanie skierowane zarówno do pracowników i studentów UP, jak i do cudzoziemców-studentów UP oraz kadry zagranicznej. Działania realizowane w projekcie miały na celu m.in.:

podniesienie kompetencji kadry naukowej i administracyjnej Uczelni w zakresie komunikacji międzykulturowej, podniesienie kompetencji pracowników jednostki zajmującej się rekrutacją na studia obcojęzyczne w celu zapewnienia wysokiej jakości obsługi kandydatów, zapewnienie materiałów informacyjnych dla kandydatów na studia w języku angielskim i rosyjskim, integrację środowiska akademickiego podczas warsztatów i spotkań międzynarodowych. Termin realizacji projekt planowany w okresie od 01.10.2019 r. do 31.05.2020 r. przedłużono do 30.09.2021 r.

(akta kontroli str. 465-467)

- 4) Od semestru zimowego roku akademickiego 2018/2019 w UP realizowana była umowa ramowa nr PPS/UCZ//2018/1/00049/U/00001 zawarta z NAWA 4 stycznia 2019 r., która określała zasady współpracy i rozliczeń finansowych między UP a NAWA w odniesieniu do stypendystów NAWA. W latach akademickich 2018/2019 i 2019/2020 na podstawie tej umowy UP wypłacał stypendia dla dwóch studentów-cudzoziemców, środki wypłacane przez UP studentom z tego tytułu były następnie refundowane Uniwersytetowi przez NAWA. Studenci otrzymywali stypendia w ramach Programów Stypendialnych dla Polonii. Obaj posiadali Karty Polaka. Jeden z nich był studentem studiów pierwszego stopnia, kierunku zielarstwo i terapie roślinne, a drugi studentem studiów trzeciego stopnia na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej. W semestrze zimowym roku akademickiego 2018/2019 UP wypłacił tym stypendystom z ww. tytułu łącznie 17.250 zł, a w semestrze letnim 17.750 zł. W semestrze zimowym roku akademickiego 2019/2020 UP wypłacił tym studentom z ww. tytułu łącznie 17.750 zł. Po przekazaniu przez UP do NAWA przewidzianych w umowie raportów i not księgowych i ich zaakceptowaniu przez NAWA, Uniwersytet otrzymał zwrot ww. kwot w pełnej wysokości.

(akta kontroli str. 490-514)

Poza wymienionymi wcześniej projektami w okresie objętym kontrolą podejmowano także m.in. niżej opisane przedsięwzięcia związane z kształceniem cudzoziemców:

- W roku akademickim 2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 UP organizował dodatkowe bezpłatne zajęcia z języka polskiego dla cudzoziemców przyjętych na pierwszy rok studiów na pełnym cyklu kształcenia, głównie dla cudzoziemców z Ukrainy, Białorusi i Litwy. Od roku 2019/2020 organizowany jest kurs języka polskiego dla chętnych cudzoziemców za odpłatnością.
- W roku akademickim 2018/2019 i 2019/2020 lektorzy Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych prowadzili naukę języka polskiego dla cudzoziemców przyjeżdżających na wymianę w ramach programu Erasmus Plus. Wymiar godzin 60 rocznie. Zrealizowane godziny zostały wliczone do pensum.
- Nauczyciele akademicki UP w Lublinie z Wydziału Medycyny Weterynaryjnej, realizujący zajęcia na kierunku weterynaria w języku angielskim, uczestniczyli w kursie języka angielskiego specjalistycznego związanego z nauczaniem przedmiotami. Kurs po raz pierwszy został zorganizowany w 2018 r. w okresie wakacyjnym przed uruchomieniem studiów anglojęzycznych na kierunku weterynaria i powtórzony dla kolejnych nauczycieli w 2019 r. Decyzję w tej sprawie podjął Rektor UP w Lublinie. Wynagrodzenie w 2019 r. z tytułu prowadzenia tych zajęć zostało sfinansowane z wpłat studentów cudzoziemców za studia na kierunku weterynaria w języku angielskim.
- Z myślą o cudzoziemcach studiujących na studiach anglojęzycznych na kierunku weterynaria wprowadzono do programu studiów tego kierunku lektorat z języka polskiego jako obcego w wymiarze 60 godzin rocznie.
- Zorganizowano panel szkoleniowy dla cudzoziemców studentów UP w Lublinie pochodzących z Ukrainy. Szkolenie obejmowało zagadnienia z zakresu

bezpieczeństwa studentów cudzoziemców na terenie RP oraz podstawowych praw i obowiązków, a także odpowiedzialności prawnej na terenie RP. Szkolenie prowadził funkcjonariusz z Wydziału Prewencji KWP w Lublinie.

- Zapewniono wsparcie cudzoziemców poprzez program Study Buddies, w ramach którego organizowany jest w Uniwersytecie Orientation Days dla przyjeżdżających cudzoziemców, polegający na spotkaniu z pracownikami odpowiednich biur Uczelni, pomocy w sprawach formalnych takich jak np.: uzyskanie legitymacji studenckiej, legalizacja pobytu, sprawy stypendialne, zdrowotne, zapoznanie z kampusem uniwersyteckim, biblioteką. W celu stworzenia bezpiecznej i przyjaznej aklimatyzacji cudzoziemców w Lublinie na Uczelni została utworzona grupa wolontariuszy polskich studentów tzw. Study Buddies, którzy pomagają cudzoziemcom od chwili przyjazdu do Polski aż do końca pobytu w Lublinie (odbiór z lotniska/dworca, zakwaterowanie, pomoc w załatwianiu spraw codziennych. Pracownicy i studenci UP w Lublinie zachęcają cudzoziemców do poznawania kultury i historii Lublina poprzez czynne uczestnictwo w życiu kulturalnym Lublina i Uczelni (Noc Muzeów, Noc Kultury), udział w koncertach (cudzoziemcy są także członkami Zespołu Pieśni i Tańca „Jawor”), Dzień Otwarty Uniwersytetu.

(akta kontroli str. 486-489)

Działania związane z kształceniem cudzoziemców planowane i realizowane w ramach wyżej opisanych projektów i przedsięwzięć były spójne z działaniami ujętymi w Strategii UP 2013-2020 cel operacyjny „C.1.1. Wzbogacanie i różnicowanie oferty dydaktycznej” działanie nr „D.1.1.4. Umiejdzynarodowienie działalności edukacyjnej” oraz w Strategii UP 2019-2030 cel operacyjny „C.2.1. Rozwój i różnicowanie oferty dydaktycznej” działanie nr „8. Umiejdzynarodowienie działalności edukacyjnej poprzez ofertę kierunków studiów w językach obcych oraz w ramach programów wymiany międzynarodowej (głównie Erasmus Plus)”.

(akta kontroli str. 319-346, 347-368)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W Strategiach Rozwoju UP obowiązujących w okresie objętym kontrolą (Strategia UP 2013-2020 i Strategia UP 2019-2030) cele operacyjne i działania związane z kształceniem cudzoziemców nie zostały rzetelnie określone. Dla tych celów i działań (działanie nr D.1.1.4. w ramach celu operacyjnego C.1.1. Strategii UP 2013-2020 oraz działanie nr 8 w ramach celu operacyjnego C.2.1. Strategii UP 2019-2030) nie określono konkretnie, co będzie rezultatem tych działań oraz kiedy zostanie osiągnięty założony efekt i w jaki sposób zostanie to zmierzone. Nie ustalono wartości referencyjnych rezultatów działania i mierników pozwalających stwierdzić, czy zostały one osiągnięte, bądź w jakim stopniu zostały zrealizowane.

(akta kontroli str. 319-346, 347-368)

Przyjęte standardy budowy strategii zakładają m.in., że prawidłowo opracowana strategia oraz plany działań realizujących jej cele powinny zostać oparte na aktualnej, rzetelnej diagnozie i oszacowaniu potrzeb oraz możliwości. Powinny także zawierać zaplanowane konkretne, mierzalne, osiągalne, istotne i określone w czasie cele operacyjne oraz odpowiednie do ich osiągnięcia, wzajemnie spójne działania – przy czym powinno się przewidzieć mierniki i ich wartości referencyjne, umożliwiające monitorowanie stanu realizacji zaplanowanych celów. Cele strategii/planów działań będą:

- konkretne – gdy zostaną szczegółowo opisane, w tym w zakresie tego co jest ich rezultatem i w jaki sposób zostanie to zmierzone, a także kiedy będzie

osiągnięty założony efekt (mogą odnosić się do harmonogramów, zasobów, czynności, itp.),

- mierzalne – gdy zostaną określone w taki sposób, aby móc stwierdzić, czy zostały zrealizowane, bądź w jakim stopniu zostały zrealizowane,
- osiągalne – gdy zostaną zaprojektowane w oparciu o możliwie dostępne zasoby, przez co czynią cele i działania realistycznymi,
- istotne – gdy ich wykonanie lub zaniechanie ma poważne znaczenie dla całej działalności,
- określone w czasie – gdy zostaną zaprojektowane w sposób wskazujący na konkretny moment, w którym poszczególne etapy i całe cele mają zostać osiągnięte, a działania zrealizowane.

Rektor UP w złożonych kontrolerowi NIK pisemnych wyjaśnieniach, dotyczących Strategii Rozwoju Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie nie odniósł się do kwestii braku w Strategii określenia, co będzie rezultatem realizacji celu operacyjnego i działania związanego z kształceniem cudzoziemców oraz kiedy zostanie osiągnięty założony efekt i w jaki sposób zostanie to zmierzone.

(akta kontroli str. 463-464, 465-467)

3.2. Finansowanie kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

3.2.1. Dział Finansowo-Księgowy UP nie prowadzi analitycznej ewidencji księgowej pod względem wyodrębnienia przychodów i kosztów związanych z kształceniem cudzoziemców. Nie przewidują tego obowiązujące w UP zasady/polityka rachunkowości. Ewidencja finansowo-księgowa prowadzona jest z podziałem na studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia. Również w planach rzeczowo-finansowych Uniwersytetu nie wyodrębnia się przychodów i kosztów związanych z kształceniem cudzoziemców. Plan sporządzany jest zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSzW) i na druku przygotowanym przez MNiSzW.

Wyodrębnienie przychodów związanych z kształceniem cudzoziemców wymagałoby modyfikacji i dodania nowych funkcjonalności w „systemie dziekanatowym”¹⁷ i następnie zaprojektowania nowych raportów uwzględniających podział wpłat od cudzoziemców. Na podstawie przeprojektowanego raportu zawierającego dane z systemu dziekanatowego nastąpiłoby zaksięgowanie przychodów (opłat) na wydzielone konto księgowe w systemie finansowo-księgowym.

Wyodrębnienie kosztów związanych z kształceniem cudzoziemców wymagałoby dodatkowego wyodrębnienia tej grupy studentów podczas liczenia kosztów kształcenia przy pomocy programu do kalkulacji kosztów, który Dział Budżetowania i Analiz Ekonomicznych UP sporządza w podziale na studia stacjonarne i niestacjonarne oraz stopień studiów i następnie rozksięgowaniem w systemie finansowo-księgowym wskaźnikiem udziału procentowego.

Powyższe zmiany związane z dodaniem nowych kont księgowych z podziałem na studentów i doktorantów cudzoziemców wiązałyby się również ze zmianą obowiązującej Polityki Rachunkowości. Dodatkowo konieczna byłaby zmiana sposobu opisu dokumentów, jeśli dany dokument dotyczyłby kształcenia studenta/doktoranta cudzoziemca (jeśli możliwe byłoby określenie, że np. dany zakup dotyczy tylko kształcenia cudzoziemców, a nie studentów ogółem).

(akta kontroli str. 471-472, 557-558)

Ze względu na powyższe uwarunkowania poniżej prezentowane są łączne koszty kształcenia studentów (kosztu działalności dydaktycznej) krajowych i cudzoziemców

¹⁷ Objasnienie pojęcia w pkt 1.1. wystąpienia pokontrolnego.

na wszystkich kierunkach i rodzajach studiów prowadzonych w UP w latach 2017–2020 (I kw.):

- w 2017 r. koszt kształcenia studentów (wg wykonania) wynosił łącznie 141.987,5 tys. zł, a źródłem finansowania tych kosztów były: budżet państwa część 28 na kwotę 109.458,4 tys. zł; przychody własne UP na kwotę 31.608,1 tys. zł, oraz środki funduszy UE na kwotę 921 tys. zł;
- w 2018 r. koszt kształcenia studentów (wg wykonania) wynosił łącznie 138.400,9 tys. zł, a źródłem finansowania tych kosztów były: budżet państwa część 28 na kwotę 112.052,9 tys. zł; przychody własne UP na kwotę 24.756,5 tys. zł, oraz środki funduszy UE na kwotę 1.591,5 tys. zł;
- w 2019 r. koszt kształcenia studentów (wg wykonania) wynosił łącznie 146.805,3 tys. zł, a źródłem finansowania tych kosztów były: budżet państwa część 28 na kwotę 122.174,1 tys. zł; przychody własne UP na kwotę 22.010,2 tys. zł; środki NAWA na kwotę 28,4 tys. zł; środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kwotę 26,5 tys. zł oraz środki funduszy UE na kwotę 2.593,1 tys. zł;
- w I kwartale 2020 r. koszt kształcenia studentów (wg wykonania) wynosił łącznie 30.404,0 tys. zł, a źródłem finansowania tych kosztów były: budżet państwa część 28 na kwotę 29.598,8 tys. zł; przychody własne UP na kwotę 372,0 tys. zł, środki NAWA na kwotę 3,8 tys. zł, oraz fundusze UE na kwotę 429,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 473)

3.2.2. Dział Budżetowania i Analiz Ekonomicznych UP dokonuje podziału subwencji otrzymanej z MNiSzW na jednostki organizacyjne UP zgodnie z obowiązującym w danym roku zarządzeniem Rektora w sprawie optymalizacji systemu zarządzania finansami uczelni, tj. w 2019 r. zarządzeniem Rektora nr 68 z dnia 21 grudnia 2018 r., a w 2020 r. zarządzeniem Rektora nr 103 z dnia 30 grudnia 2019 r. Podział subwencji na poszczególne wydziały z przeznaczeniu na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego Uczelni dokonywany jest wg algorytmu określonego w obowiązującym w tej sprawie rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, od 27 września 2019 r. jest to rozporządzenie MNiSzW z dnia 9 września 2019 r. w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz na zadania związane z utrzymaniem powietrznych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych¹⁸. Składnikiem algorytmu, gdzie uwzględniani są studenci cudzoziemcy jest składnik umiędzynarodowienia. Uwzględniani są oni w tym składniku z różnymi wagami, jako: liczba studentów przyjeżdżających w ramach wymiany międzynarodowej trwającej nie krócej niż 3 m-ce, studenci na pełnym cyklu kształcenia, doktoranci na pełnym cyklu kształcenia oraz studenci pobierający stypendium NAWA.

Dział Budżetowania i Analiz Ekonomicznych jest w stanie wyodrębnić z algorytmu (oszacować) jaki jest udział studentów cudzoziemców w tworzeniu kwoty subwencji przekazywanej do Uniwersytetu przez MNiSzW. Kwestura UP przekazała kontrolerowi NIK taką informację odnośnie lat 2019 i 2020. W roku 2019 część subwencji wynikająca z liczby studentów/doktorantów cudzoziemców na pełnym cyklu kształcenia oraz studentów pobierających stypendium NAWA wyniosła 6.465,6 tys. zł. W roku 2020 natomiast kwota ta wyniosła 7.136,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 475, 557-558)

Dział Budżetowania i Analiz Ekonomicznych dokonał również oszacowania kosztów kształcenia ogółem i w przeliczeniu na jednego studenta w latach akademickich:

¹⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1838.

2016/2017, 2017/2018 i 2018/2019 w podziale na kierunki studiów. Kalkulacja ta sporządzona została przy pomocy specjalistycznego programu do kalkulacji kosztów kształcenia w szkołach wyższych. Średni koszt kształcenia liczony był dla wszystkich studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych łącznie z cudzoziemcami. Są to średnie roczne koszty kształcenia ogółem i średni koszt roczny w przeliczeniu na jednego studenta. Średni koszt kształcenia w przeliczeniu na jednego studenta na pięciu popularnych wśród cudzoziemców kierunkach studiów kształtował się na następującym poziomie:

w roku akademickim 2016/2017:

- na kierunku agrobiznes 10,3 tys. zł,
- na kierunku gastronomia i sztuka kulinarna 9,2 tys. zł,
- na kierunku hipologia i jeździectwo 11,3 tys. zł,
- turystyka i rekreacja 8,0 tys. zł,
- weterynaria 23,7 tys. zł;

w roku akademickim 2017/2018:

- na kierunku agrobiznes 14,7 tys. zł,
- na kierunku gastronomia i sztuka kulinarna 11,0 tys. zł,
- na kierunku hipologia i jeździectwo 10,6 tys. zł,
- turystyka i rekreacja 12,5 tys. zł,
- weterynaria 25,7 tys. zł;

w roku akademickim 2018/2019:

- na kierunku agrobiznes 19,0 tys. zł,
- na kierunku gastronomia i sztuka kulinarna 11,6 tys. zł,
- na kierunku hipologia i jeździectwo 15,1 tys. zł,
- turystyka i rekreacja 15,2 tys. zł,
- weterynaria 26,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 475, 557-558)

3.2.3. Projekty związane z kształceniem cudzoziemców, finansowane bądź dofinansowane przez NAWA, realizowane przez Uniwersytet w okresie objętym kontrolą opisano pkt 3.1.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

3.2.4. Zgodnie z zarządzeniem nr 17 Rektora UP w Lublinie z dnia 5 maja 2016 r. w sprawie wysokości opłat za studia w roku akademickim 2016/2017 opłata za kształcenie na kierunkach studiów realizowanych w języku polskim wynosiła 1000 euro za semestr za wyjątkiem kierunku weterynaria, na którym opłata semestralna wynosiła 2300 euro. Cudzoziemcy wnosili opłaty w przeliczeniu na złote polskie wg kursu średniego euro NBP w dniu wpłaty. Rektor UP na podstawie § 17 rozporządzenia MNISZW z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestnictwa w badaniach naukowych i pracach rozwojowych¹⁹, na pisemny wniosek cudzoziemcy przyjętego na studia na zasadach odpłatności obniżał opłatę za studia z 2000 euro za rok do 1200 euro za rok studiów (600 euro za semestr) na wszystkich kierunkach studiów za wyjątkiem kierunku weterynaria. Decyzje o obniżeniu opłaty za studia związane były z tym, że kandydaci cudzoziemcy pochodzili głównie z Ukrainy i prośbę motywowali sytuacją finansową swojej rodziny, sytuacją społeczno-ekonomiczną kraju i wielką chęcią studiowania w Polsce i dalszego doskonalenia języka polskiego. Rektor mając na uwadze te prośby brał pod uwagę niż demograficzny występujący w tym czasie w Polsce (możliwość wypełnienia ustalonych limitów przyjęć na I rok studiów), opłaty na podobnym poziomie na innych uczelniach w Lublinie i Polsce oraz jeden ze sposobów

¹⁹ Dz. U. z 2016 r. poz. 1501 (obowiązywało do dnia 1 stycznia 2018 r.).

podniesienia wskaźnika umiędzynarodowienia, który jest bardzo ważny w różnych rankingach uczelnianych i ocenach programowych kierunków studiów przez PKA oraz przy ustalaniu wysokości subwencji przekazywanej uczelniom przez MNiSzW.

W roku akademickim 2016/2017 obniżkę o 800 euro za rok studiów zastosowano wobec 40 cudzoziemców, którzy zostali przyjęci na I rok studiów decyzją rektora. W przeliczeniu na polskie złote przy średnim kursie euro wynoszącym 4,3 zł obniżka w roku akademickim 2016/2017 dla nowo przyjętych cudzoziemców wyniosła: 137600 zł. W latach objętych kontrolą był to rok, w którym przyjęto najwięcej kandydatów cudzoziemców za odpłatnością na studia co świadczy o tym, że możliwość obniżenia opłaty do 1200 euro za rok studiów okazała się dużą zachętą dla kandydatów z Ukrainy.

(akta kontroli str. 424-426, 516-518)

Zgodnie z zarządzeniem nr 31 Rektora UP w Lublinie z dnia 29 maja 2017 r. w sprawie wysokości opłat za studia w roku akademickim 2017/2018 opłata za kształcenie na kierunkach studiów realizowanych w języku polskim wynosiła 1000 euro za semestr za wyjątkiem kierunku weterynaria, na którym opłata semestralna wynosiła 2300 euro. Rektor UP na pisemny wniosek cudzoziemca przyjętego na studia na zasadach odpłatności obniżał opłatę za studia z 2000 euro za rok do 1200 euro za rok studiów (600 euro za semestr) na wszystkich kierunkach studiów za wyjątkiem kierunku weterynaria. Decyzje o obniżeniu opłaty za studia związane były z okolicznościami, opisanymi w akapicie poprzednim. W roku akademickim 2017/2018 obniżkę o 800 euro za rok studiów zastosowano wobec 20 cudzoziemców, którzy zostali przyjęci na I rok studiów decyzją Rektora. Obniżka obejmowała wszystkie lata studiów cudzoziemca. W przeliczeniu na polskie złote przy średnim kursie euro wynoszącym 4,3 zł obniżka w roku akademickim 2017/2018 dla nowo przyjętych cudzoziemców wyniosła 68800 zł.

(akta kontroli str. 427-429, 516-518)

Zgodnie z zarządzeniem nr 19 Rektora UP z dnia 16 kwietnia 2018 r. w sprawie wysokości opłat za studia w roku akademickim 2018/2019 opłata za kształcenie na kierunkach studiów realizowanych w języku polskim wynosiła 1000 euro za semestr za wyjątkiem kierunku weterynaria, na którym opłata semestralna wynosiła 2300 euro. Cudzoziemcy wnosili opłaty w przeliczeniu na złote polskie wg kursu średniego euro NBP w dniu wpłaty. Cudzoziemcy podejmujący studia na kierunku weterynaria w języku angielskim wnosili opłaty semestralne w wysokości 3400 euro. Rektor UP na pisemny wniosek cudzoziemca przyjętego na studia na zasadach odpłatności obniżał opłatę za studia z 2000 euro za rok do 1200 euro za rok studiów (600 euro za semestr) na wszystkich kierunkach studiów za wyjątkiem kierunku weterynaria. Decyzje o obniżeniu opłaty za studia związane były z okolicznościami, opisanymi w poprzednich akapitach. W roku akademickim 2018/2019 obniżkę o 800 euro za rok studiów zastosowano wobec 34 cudzoziemców, którzy zostali przyjęci na I rok studiów decyzją rektora. Obniżka obejmowała wszystkie lata studiów cudzoziemca. W przeliczeniu na polskie złote przy średnim kursie euro wynoszącym 4,3 zł obniżka w roku akademickim 2018/2019 dla nowo przyjętych cudzoziemców wyniosła: 116.960 zł.

(akta kontroli str.: 430-433, 516-518)

Zgodnie z zarządzeniem nr 14 Rektora UP z dnia 1 kwietnia 2019 r. w sprawie wysokości opłat za studia w roku akademickim 2019/2020 opłata za kształcenie na kierunkach studiów realizowanych w języku polskim wynosiła 600 euro za semestr za wyjątkiem kierunku weterynaria, na którym opłata semestralna wynosiła 2300 euro. Cudzoziemcy wnoszą opłatę w przeliczeniu na złote polskie wg kursu średniego euro NBP w dniu wpłaty. Cudzoziemcy podejmujący studia na kierunku

weterynaria w języku angielskim wnoszą opłaty semestralne w wysokości 3400 euro (dotyczy semestrów: 1, 2, 3 i 4) oraz 3750 euro (dotyczy semestrów: 5, 6, 7, 8, 9, 10 i 11). W roku akademickim 2019/2020 Rektor UP nie stosował zwolnień wobec cudzoziemców nowo przyjętych podejmujących studia na zasadach odpłatności.

(akta kontroli str. 434-436, 516-518)

Z tytułu opłat pobranych od cudzoziemców kształcących się na Uczelni, w okresie objętym kontrolą UP uzyskał następujące przychody:

- 352,5 tys. zł za semestr zimowy roku akademickiego 2016/2017,
- 318,0 tys. zł za semestr letni roku akademickiego 2016/2017,
- 262,9 tys. zł za semestr zimowy roku akademickiego 2017/2018,
- 228,3 tys. zł za semestr letni roku akademickiego 2017/2018,
- 278,5 tys. zł za semestr zimowy roku akademickiego 2018/2019,
- 237,3 tys. zł za semestr letni roku akademickiego 2018/2019,
- 348,2 tys. zł za semestr zimowy roku akademickiego 2019/2020,
- 233,2 tys. zł za semestr letni roku akademickiego 2019/2020.

(akta kontroli str. 476)

3.2.5. Do grudnia 2018 r. Uniwersytet wypłacał stypendia cudzoziemcom studiującym na UP z Fundusz Pomocy Materialnej dla Studentów i Doktorantów, a od stycznia 2019 r. z Funduszu Stypendialnego²⁰. Stypendia przyznawały Wydziałowe Komisje Stypendialne (stypendia socjalne i zapomogi) oraz Rektor (stypendia Rektora) zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego oraz regulacjami wewnętrznymi.

W roku akademickim 2016/2017 stypendia socjalne pobierało 34 studentów-cudzoziemców, którzy z tego tytułu otrzymali łącznie kwotę 149.740 zł. Czterech studentów zostało skreślonych z listy studentów UP, pobrali oni stypendia socjalne na łączną kwotę 8.570 zł. Ponadto 7 studentów pobierało stypendia Rektora, z tego tytułu wypłacono im łącznie 33.200 zł. Jedna osoba otrzymała zapomogę w wysokości 1.000 zł.

W roku akademickim 2017/2018 stypendia socjalne pobierało 40 studentów-cudzoziemców, którzy z tego tytułu otrzymali łącznie kwotę 219.430 zł. Pięciu studentów zostało skreślonych z listy studentów UP, pobrali oni stypendia socjalne na łączną kwotę 11.650 zł. Ponadto 10 studentów pobierało stypendia Rektora, z tego tytułu wypłacono im łącznie 51.000 zł. Jedna osoba otrzymała zapomogę w wysokości 1.000 zł.

W roku akademickim 2018/2019 stypendia socjalne pobierało 44 studentów-cudzoziemców, którzy z tego tytułu otrzymali łącznie kwotę 238.930 zł. Czterech studentów zostało skreślonych z listy studentów UP, pobrali oni stypendia socjalne na łączną kwotę 15.940 zł. Ponadto czterech studentów pobierało stypendia Rektora, z tego tytułu wypłacono im łącznie 26.800 zł. Jedna osoba otrzymała zapomogę w wysokości 400 zł.

W semestrze zimowym roku akademickiego 2019/2020 stypendia socjalne pobierało 43 studentów-cudzoziemców, którzy z tego tytułu otrzymali łącznie kwotę 141.200 zł. Ośmiu studentów pobierało stypendia Rektora, z tego tytułu wypłacono im łącznie 44.000 zł. Jedna osoba otrzymała zapomogę w wysokości 800 zł. W zestawieniu przekazanym kontrolerowi NIK nie wykazano, aby wśród studentów cudzoziemców pobierających stypendia doszło do skreśleń z listy studentów UP.

²⁰ Fundusz Pomocy Materialnej dla Studentów i Doktorantów określony w art. 103 ust 1 ustawy z 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym do 31 grudnia 2018 r., a od 1 stycznia 2019 r. Fundusz Stypendialny określony w art. 412 ustawy z 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, z których na podstawie decyzji stypendialnych wypłacane były: stypendia socjalne, stypendia socjalne w zwiększonej wysokości z tytułu zamieszkiwania w domu studenckim lub w innym niż dom studencki, stypendia rektora dla najlepszych studentów, zapomogi.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Uczelnia dokonywała rzetelnych analiz dotyczących różnych aspektów kształcenia cudzoziemców na UP i podejmowała działania w tym zakresie na podstawie udokumentowanej diagnozy potrzeb i uwarunkowań dotyczących tej działalności. Długoterminowe Strategie Rozwoju UP, którymi dysponowała Uczelnia w okresie objętym kontrolą zawierały cele operacyjne i działania związane z kształceniem cudzoziemców, oparte na udokumentowanej diagnozie dotyczącej tego aspektu działalności Uniwersytetu. Jednak nie określono rzetelnie i konkretnie, co będzie rezultatem tych działań oraz kiedy zostanie osiągnięty założony efekt i w jaki sposób zostanie to zmierzone. Nie ustalono wartości referencyjnych rezultatów działania i mierników pozwalających stwierdzić, czy zostały one osiągnięte, bądź w jakim stopniu zostały zrealizowane. Uczelnia zgodnie z przepisami prawa i zawartymi umowami oraz terminowo realizowała i rozliczała projekty i środki przyznane przez NAWA na działania związane z kształceniem cudzoziemców (np. wypłaty stypendiów NAWA). Sposób pobierania przez uczelnię opłat związanych z kształceniem cudzoziemców był zgodny z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i zawartymi umowami. Stypendia były przyznawane cudzoziemcom na podstawie określonych wcześniej, opublikowanych kryteriów.

OBSZAR

4. Współpraca na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców

Opis stanu
faktycznego

4.1. W okresie objętym kontrolą Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie podejmował współpracę w zakresie kształcenia cudzoziemców z innymi uczelniami zagranicznymi oraz krajowymi organami administracji publicznej (MNiSzW) i instytucjami realizującymi zadania państwowe w tym obszarze (NAWA). W ramach tej współpracy realizowano projekty i przedsięwzięcia ukierunkowane m.in. na poszerzenie oferty kierunków studiów i zajęć prowadzonych w językach obcych, dedykowanej cudzoziemcom zainteresowanym podjęciem kształcenia na UP (więcej na ten temat w pkt 3.1.4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli str. 85-94, 465-467, 486-489, 490-514)

Współpraca z zagranicznymi ośrodkami naukowymi w zakresie kształcenia cudzoziemców prowadzona była w ramach projektów i przedsięwzięć związanych z umiędzynarodowieniem procesu kształcenia. Najwięcej kontaktów i związanych z tym działań ukierunkowanych było zarówno na podnoszenie poziomu znajomości języków obcych, jak i na wyjazdy stażowe własnych pracowników i studentów, ale także na przyjmowanie pracowników oraz studentów zagranicznych uczelni partnerskich w ramach programu Erasmus+. W sprawozdaniu z działalności Uniwersytetu w roku akademickim 2015/2016 zawarto m.in. informację, że UP ma podpisanych 76 umów dwustronnych z 61 uczelniami partnerskimi w 16 krajach na działania realizowane w ramach programu Erasmus+, a w ramach tego programu do partnerów zagranicznych wyjechało 83 studentów i 40 pracowników, a z zagranicy przyjęto 25 osób, w tym 8 pracowników. W sprawozdaniu dotyczącym roku akademickiego 2017/2018 informowano natomiast, że UP ma podpisanych 78 umów dwustronnych z uczelniami partnerskimi z 20 krajów oraz, że w ramach programu Erasmus+ wyjechało za granicę ponad 200 studentów i pracowników Uczelni, a UP przyjął 35 osób (23 studentów i 12 pracowników).

(akta kontroli str. 543-544, 547-549, 95-192, 220-314)

4.2. W ramach współpracy z innymi podmiotami w sprawach związanych z kształceniem cudzoziemców, UP korzystał z wypracowanych przez te podmioty (MNiSzW, NAWA) standardów wymiany informacji, takich jak np. system POL-on, systemy internetowej aplikacji do udziału w programie Erasmus+ oraz programach NAWA, a także ze współczesnych narzędzi pozwalających na bieżący przepływ informacji (wideokonferencje, maile, interaktywne strony internetowe, łączność telefoniczna). W razie konieczności także z tradycyjnej poczty (aktualnie większość przepływu informacji między podmiotami współpracującymi w sprawach kształcenia zagranicznych studentów odbywa się za pośrednictwem kanałów internetowych. Uniwersytet posiada np. internetowy system rekrutacji studentów, który jest wykorzystywany także do rekrutacji cudzoziemców na studia prowadzone przez UP.

(akta kontroli str. 33-34, 92-94, 95-192, 220-314)

4.3. Rektor UP, zgodnie z art. 43 ust. 6b ustawy z 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, w brzmieniu obowiązującym do końca 2017 r., przekazał terminowo ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego (w przypadku UP do MNiSzW) oraz do Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej wykazy dotyczące kształcenia cudzoziemców, na obowiązujących formularzu, zawierające wszystkie wymagane przepisami informacje. Niezwłocznie przekazywano także właściwe informacje Komendantowi Głównemu Straży Granicznej (np. o niepodjęciu kształcenia lub skreśleniu cudzoziemca z listy studentów).

(akta kontroli str. 479-480)

Po uchyleniu ust. 6b z art. 43 ustawy z 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, od 1 stycznia 2018 r. w UP terminowo i prawidłowo wprowadzano i uzupełniano dane dotyczące kształcenia cudzoziemców w systemie POL-on. Po wejściu w życie przepisów ustawy z 2018 r. Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce²¹ regulacje dotyczące systemu POL-on zawiera dział X tej ustawy (w szczególności art. 342-356) oraz rozporządzenie wykonawcze do ustawy wydane na podstawie art. 353.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie rzetelnie współpracował z krajowymi organami administracji publicznej i instytucjami realizującymi zadania państwowe na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców na polskich uczelniach. Prawidłowo i terminowo wypełniał obowiązki w zakresie sporządzania i przekazywania wykazów cudzoziemców ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego, Straży Granicznej oraz innym uprawnionym organom. Podejmowano także współpracę z uczelniami zagranicznymi na rzecz umiędzynarodowienia kształcenia na UP.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie skutecznych działań na rzecz zapewnienia przestrzegania zasad obowiązujących przy podpisywaniu decyzji administracyjnych przez osoby działające na podstawie upoważnienia Rektora UP.
2. Rozważenie uzupełnienia celu operacyjnego C.2.1. ujętego w Strategii Rozwoju UP 2019-2030, w zakresie dotyczącym działania nr 8 o przewidywane rezultaty tego działania oraz ich wartości referencyjnych i mierniki pozwalające stwierdzić stopień ich realizacji.

²¹ Od 1 października 2018 r.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 *ustawy o NIK* kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 *ustawy o NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania NIK
o sposobie wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 *ustawy o NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 20 lipca 2020 r.

Kontroler
Krzysztof Kępa
doradca ekonomiczny

Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Lis

.....
Podpis

.....
Podpis